

ÇOLPON-ATA ZİRVESİ: AZERBAYCAN'IN ORTA ASYA ENTEGRASYONUNDA YENİ DÖNEM

İlaha KHANTAMİROVA

-

Analiz No : 2026 / 34

06.08.2026

31 Temmuz 2026 tarihinde Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Azerbaycan cumhurbaşkanları, Kırgızistan'ın Çolpon-Ata kentinde düzenlenen Orta Asya ve Azerbaycan Devlet Başkanları Gayri Resmî İstişare Toplantısı kapsamında bir araya geldi. Zirvede ekonomi, ulaştırma, enerji, güvenlik, sınır yönetimi, yatırım, dijital dönüşüm ve eğitim olmak üzere birçok konu ele alındı. Toplantının en dikkat çekici yönü ise Azerbaycan'ın artık Orta Asya Devlet Başkanları İstişare Platformu içerisinde kalıcı ve kurumsal bir ortak olarak yer almaya başlaması oldu. Böylece uzun yıllardır "C5" formatında yürütülen iş birliği, "C6" formatına dönüşmüş oldu.

2018 yılından itibaren düzenli olarak gerçekleştirilen istişare toplantıları, Orta Asya devletleri arasında siyasi diyalog ve bölgesel koordinasyonun geliştirilmesini amaçlamaktaydı. Azerbaycan'ın Kasım 2025'te Özbekistan'da düzenlenen yedinci toplantıya davet edilmesi, bu sürecin ilk önemli adımı olmuştu. Söz konusu toplantıda platformun "Orta Asya ve Azerbaycan Devlet Başkanları İstişare Toplantısı" adıyla sürdürülmesi kararlaştırılmıştı[1]. Çolpon-Ata Zirvesi ise bu kararın ilk kez uygulamaya geçirildiği toplantı olarak ayrı bir önem taşımaktadır.

Azerbaycan'ın mekanizmaya kalıcı olarak dâhil edilmesi yalnızca katılımcı sayısındaki artış anlamına gelmemektedir. Bu gelişme, Hazar Havzası ile Orta Asya arasındaki siyasi, ekonomik ve ulaştırma ekseninin daha kurumsal bir yapıya kavuştuğunu göstermektedir. Böylece Azerbaycan, Güney Kafkasya ile Orta Asya arasında stratejik bir köprü niteliği kazanırken, Türk dünyasının bütünleşme sürecinde de yeni bir aşamaya geçilmiş olmaktadır.

Zirve kapsamında gerçekleştirilen ikili görüşmeler de bu dönüşümün somut göstergeleri arasında yer aldı. Kırgızistan ile Azerbaycan arasında enerji, ulaştırma, siber güvenlik, eğitim, finans piyasalarının düzenlenmesi ve kıymetli madenlerin dolaşımı gibi birçok alanı kapsayan iş birliği anlaşmaları imzalandı. Taraflar ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi,

karşılıklı yatırımların artırılması ve ortak projelerin desteklenmesi konusunda mutabakata varırken, Azerbaycan-Kırgızistan Kalkınma Fonu kapsamında üç ortak projenin açılışı gerçekleştirildi ve sekiz yeni projenin başlatılması kararlaştırıldı. Bu gelişmeler, iki ülke arasındaki ilişkilerin yalnızca siyasi düzeyde değil, ekonomik ve kurumsal boyutta da derinleştiğini göstermektedir.[2]

Zirvede dikkat çeken bir diğer gelişme ise Kırgızistan ile Özbekistan arasında son yıllarda kaydedilen normalleşme sürecinin ulaştığı nokta oldu. Uzun yıllar boyunca iki ülke arasında çeşitli gerginliklere neden olan sınır sorunlarının büyük ölçüde çözüme kavuşturulması ve sınırların karşılıklı mutabakatla belirlenmesi, bölgesel istikrar açısından önemli bir kazanım olarak değerlendirilmektedir. Geçmişte etnik gerilimlere sahne olan sınır bölgelerinde bugün iş birliği ve ortak kalkınma anlayışının öne çıkması, Orta Asya devletlerinin güvene dayalı yeni bir bölgesel düzen inşa etmeye başladığını göstermektedir [3]. Ayrıca, Kırgızistan ile Özbekistan arasında siyasi, ekonomik, ticari, yatırım, kültürel ve insani alanlarda iş birliğini kurumsallaştırmayı amaçlayan önemli anlaşmalar imzalandı. Özellikle Kırgızistan ile Özbekistan arasında imzalanan Müttefik İlişkiler Anlaşması, iki ülke arasındaki ilişkilerin stratejik ortaklık düzeyine taşındığını göstermesi bakımından dikkat çekmektedir.

Zirvede ayrıca Kırgızistan cumhurbaşkanı, Birleşmiş Milletler'deki girişimlerinde platform üyelerinin verdiği desteğe teşekkür ederken[4], iklim değişikliğiyle mücadele, ulaştırma koridorlarının geliştirilmesi, enerji güvenliği, dijital dönüşüm ve yapay zekâ alanlarında iş birliğinin sürdürülmesi konusunda ortak irade ortaya konuldu. Bu alanlarda yeni ortak projelerin geliştirilmesi yönünde mutabakata varılması, bölgesel iş birliğinin giderek daha geniş ve çok boyutlu bir nitelik kazandığını göstermektedir.

Toplantının dikkat çekici ekonomik başlıklarından biri ise Çin-Kırgızistan-Özbekistan Demiryolu Projesi oldu. Bölgenin jeopolitik ve jeoekonomik dengelerini değiştirme potansiyeline sahip olan bu proje, Orta Asya'yı yalnızca bölgesel bir geçiş alanı olmaktan çıkararak Asya ile Avrupa arasındaki küresel ulaştırma ağlarının önemli merkezlerinden biri hâline getirmeyi hedeflemektedir. Demiryolunun tamamlanmasıyla birlikte Orta Asya'nın uluslararası ticaret koridorlarındaki stratejik öneminin daha da artması beklenmektedir.

Zirvenin sonunda kabul edilen Çolpon-Ata Deklarasyonu ile ulaştırma koridorlarının geliştirilmesi, enerji alanındaki iş birliğinin derinleştirilmesi, bölgesel güvenliğin güçlendirilmesi, dijital dönüşümün desteklenmesi, çevresel sorunlarla ortak mücadele edilmesi ve ekonomik entegrasyonun artırılması yönünde ortak irade ortaya konuldu. Ayrıca bir sonraki Gayri Resmî İstişare Toplantısı'nın Türkistan kentinde düzenlenmesine karar verilmesi, Türk dünyasının ortak tarihî ve kültürel mirasının siyasi ve ekonomik iş birliğiyle birlikte değerlendirilmeye devam edildiğini göstermektedir.

Çolpon-Ata Zirvesi, son yıllarda Türk devletleri arasında güçlenen siyasi, ekonomik ve stratejik iş birliğinin somut bir göstergesi olarak öne çıkmaktadır. Azerbaycan'ın kurumsal ortak olarak sürece katılması ise Orta Asya ile Güney Kafkasya arasında daha kurumsal bir entegrasyon sürecinin başladığını ve Türk dünyasında siyasi, kültürel, ekonomik ve ulaştırma temelli entegrasyonun ileri bir aşamaya ulaştığını ortaya koymaktadır.

Görsel: Kabar

[1] Orta Asya Devlet Başkanları 7. İstişare Toplantısı Özbekistan'da yapıldı, *Anadolu Ajansı,* 4 Ağustos 2026, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/orta-asya-devlet-baskanlari-7-istisare-toplantisi-ozbekistanda-yapildi/3745133

[2] Azərbaycan və Qırğızıstan prezidentləri mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər, *Azertag,* 4 Ağustos 2026, https://azertag.az/xeber/azerbaycan_ve_qirgizistan_prezidentleri_metbuata_beyanatlarla_chixis_edible 4345833

[3] Kırgızistan ve Özbekistan ilişkilerinde tarihi bir dönüm noktası yaşanıyor, *TRT Avaz*, 5 Ağustos 2026, https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/turkistandan/kirgizistan-ve-ozbekistan-iliskilerinde-tarihi-bir-donum-noktasi-yasaniyor/6a6b2655887386633f9ecb35

[4] Caparov: Orta Asya'da iş birliği yeni bir nitelikli seviyeye ulaştı, *Kabar*, 5 Ağustos.2026, https://tr.kabar.kg/news/caparov-orta-asyada-is-birligi-yeni-bir-nitelikli-seviyeye-ulasti/

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KHANTAMİROVA, İlaha. 2026. "ÇOLPON-ATA ZİRVESİ: AZERBAYCAN'IN ORTA ASYA ENTEGRASYONUNDA YENİ DÖNEM." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2026 / 34. Ağustos 06. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Analiz/COLPON-ATA-ZIRVESI-AZERBAYCAN-IN-ORTA-ASYA-ENTEGRASYONUNDA-YENI-DONEM

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır